

שיחת השבוע

יש חדש

סיום הרמב"ם ה'45

ביום שני הקרוב, ט"ו בשבט, יסתיים מחזור הלימוד הארבעים וחמישה של הרמב"ם היומי, במתכונת של שלושה פרקים ליום, ויפתח מחזור הלימוד הארבעים ושישה. במקביל יסתיים המחזור החמישה-עשר במסלול הקל יותר, של לימוד פרק אחד ביום, ויפתח מחזור הלימוד השישה-עשר. זה הזמן להצטרף ללימוד היומי ברמב"ם, כתקנת הרבי מליובאוויטש.

חגיגת הסיום המרכזית

המעמד המרכזי של סיום הרמב"ם ה'45 יתקיים א"ה ביום שני, ט"ו בשבט תשפ"ו, בשעה 7 בערב, בהאנגר ענק במרכז כפר חב"ד. המעמד מאורגן על ידי צעירי חב"ד. הרשמה לאירוע בקישור tickchak.co.il/96776.

רישום לחינוך חב"ד

בימים אלה מתנהל הרישום לשנת הלימודים תשפ"ז לכמאה בתי ספר חב"ד וליותר מחמש-מאות גני הילדים של חב"ד ברחבי הארץ. הורים מכל המגזרים מוצאים את חינוך חב"ד כראוי ואיכותי לחינוך ילדיהם, שבו משולבים חינוך יהודי תורני ברמה גבוהה ובגישת אהבת ישראל, עם ידע לימודי הנדרש ומוכר על-ידי משרד החינוך. חפשו גן חב"ד / בית חינוך חב"ד / שלהבות חב"ד.

משקיעים בעתיד הילדים!

הרישום למסודות החינוך של רשת חינוך חב"ד נפתח!

חפשו "חינוך חב"ד"

זמני השבוע

יחולם	תל-אביב	חיפה	באר-שבע	אילת	ניו-יורק
16:36	16:52	16:41	16:54	16:56	16:53
17:50	17:52	17:50	17:53	17:53	17:55

שבת ישראל,
קדם והזמנים

להרגיש טעם יהודי KEDEM

PRODUCT OF USA

בפירוש רש"י, בספרות החקירה והמוסר, הקבלה והחסידות. היהדות מתרחבת, מסתעפת, מתעשרת, מעמיקה ומקבלת פנים רבות ומגוונות. לזו היה קם היום לתחייה יהודי מדורות עבר, היה מביט בפליאה ובהשתאות בשפע העצום של הספרות התורנית המצויה בימינו.

אלא שזו אינה נחשבת התקדמות בעיני מנגחי היהדות. כשהם דורשים 'התקדמות' כוונתם קיצוץ ענפים וגדיעת נטיעות. אם תורידו כמה מצוות, תבטלו כמה איסורים, תתעלמו מכמה פסוקים – אוראז ירימו אתכם על נס ויהללו את ה'הישג' הגדול של 'היהדות המתקדמת', ש'אינה קופאת על שמריה'. ואולם זו אינה צמיחה אלא חורבן ועקירה.

עץ לתפארת. עצים עתיקים, סמל לשורשיות ולצמיחה אמיתית

שותפים בצמיחה

באחת מוועידות הקיבוץ הארצי, לפני שנים, הכה על חטא אחד מהוגי הדעות של התנועה: "הרסנו את העולם הישן מתוך רצון לבנות עולם חדש, אבל לא השכלנו להבין שמחורבות יש פרנסה רק לארכאולוגים". והוא צדק. גדיעת האילן אינה התקדמות ואינה התפתחות. קיצוץ בנטיעות הוא הרס וחורבן, לא פריחה וצמיחה.

היהדות מתפתחת ומתקדמת מדור לדור. היא מגיבה על אתגרי השעה בגילוי חלקים בתורה הנחוצים במיוחד כדי לעמוד באתגרים האלה. אל מול תחלואי העולם המודרני הצמיחה היהדות את תורת החסידות, שהפיחה רוח חיים בחיי היהודי. זו הצמיחה האמיתית וזו ההתקדמות האמיתית.

התורה היא עץ חיים, בעל חיוניות בלתי מוגבלת. בכוחה להאיר את דרכנו בכל התקופות ובכל המקומות, לצמוח ולפרוח ולהניב פרי הילולים. לנו הזכות להיות שותפים בצמיחה ובכלוב האלה, על-ידי עיסוק בתורה מתוך נאמנות לעקרונותיה ולדרכה.

העץ היהודי עתיק היומין

צמיחה אמיתית אין משמעותה גדיעת הגזע, אלא הצמחת ענפים חדשים, עלים חדשים ופירות חדשים מתוך אותו גזע עצמו

העולם בעידן המודרני סוגד לקדמה. הוא מטפח תפיסה שכל מה שטופח ונבנה בעבר הוא ארכאי ולא רלוונטי. התקדמות, על-פי השקפה זו, משמעותה מחיקת העבר ובריאת עולם חדש, וכל המרבה בניתוח ערכי האתמול – הרי זה משוכח.

יוצריה של השקפת עולם זו שוכחים שהחשבון יוגש להם מהר מאוד. הלוא בעוד שנים אחדות בלבד יהיו הם עצמם שייכים לעולם האתמול, והדור הצעיר יראה אותם בלתי רלוונטיים לעולם העכשווי. כי זו כל התורה כולה – לבזז להישגי העבר ולהתהלך בתחושה שהאור הגדול נתגלה רק לנו, כאן ועכשיו.

שכבה על שכבה

ט"ו בשבט, ראש השנה לאילנות, מפנה את מבטינו אל עולם הצומח, ומאפשר לנו לראות מהי התקדמות אמיתית. אכן, אין לדרוך במקום. צריך תמיד להתקדם, לצמוח, לשגשג. אבל צמיחה אמיתית אין משמעותה גדיעת הגזע, אלא הצמחת ענפים חדשים, עלים חדשים ופירות חדשים מתוך אותו גזע עצמו.

העץ אינו משנה את מהותו ואת תכונותיו הבסיסיות עם תחלופת הדורות, אלא מפתח ומרחיב אותן, וזו תפארתו האמיתית. יתרה מזו, נהוג למדוד את שנותיו של העץ לפי שכבות גזעו, שכן בכל שנה הוא מוסיף שכבה חדשה. לכן אנו מתרגשים למראה עצים עתיקים, והם בעבורנו סמל לשורשיות.

זו צמיחה אמיתית, וזו גם דרכה של היהדות. בכל דור ודור מונח על בניין היהדות עוד נדבך. כך התעשרנו במשנה, בתלמוד, ברמב"ם,

עיבוד: לוי שייקביץ

מן המעיין

חוצפה וגסות רוח

מנסה לקרר

כאשר יש חולשה בענייני התורה - בא עמלק ונלחם בבני ישראל, ומקרר אותם מקדושת התורה. העצה לזה היא "בחר לנו אנשים", אנשי משה, שבכוחם להילחם עם עמלק ולנצחו. בכל

שמחה כגודל הצער

הדבר יובן לאור פתגם אדמו"ר הרי"צ ש"ח"ל יוצא למלחמה עם שיר ניצחון". לכאורה מה ההיגיון לשיר שירי ניצחון בטרם החל הקרב, הפך הכלל "אל יתהלל חֲגֵר כְּמַפְתָּח" (מלכים א' כ"א)? אלא ששירת הניצחון בעת היציאה למערכה נחוצה, מכיוון שהיא המביאה את הניצחון.

אמרת השבוע

הייפלא מה' דבר

פעם אחת, כשמצבה של ישיבת נווההרדוק היה קשה מנשוא, יצא רבי יוסף-יחזקאל הורוביץ, 'הסבא מנווההרדוק', אל ביתו של יהודי עשיר, שהתגורר בקצה העיר, לבקשו לסייע לישיבה. תלמידו, רבי הילל ויטקינד, שלווה אותו, הציע לרבו לשכור עגלה, אבל ה'סבא' לא הסכים לבזבז כסף על כך.

הם בוססו ברחובות המושלגים, ובבואם אל הגביר החל ה'סבא' לפרט את מצבה הקשה של הישיבה. ואולם הגביר ענה שבדיק באותו זמן תרם הרבה לעניינים אחרים, ולא יוכל להיענות לבקשה.

בצאתם מבית הגביר ביקש ה'סבא' מתלמידו להזמין עגלה. רבי הילל הביע את השתוממותו, וה'סבא' הסביר: "כשהלכנו אל הגביר סמכנו על התקווה שנקבל ממנו כסף בעבור הישיבה, ולא הסכמתי ליטול מכספי הישיבה בעבור הנוחות שלנו; אבל עכשיו, שלא קיבלנו ממנו פרוטה, הלוא אנו חייבים לבטוח בה' בלבד, ומה זה בעבורו להוסיף אף את דמי העגלה..."

המלחמה בעמלק

דור יש ה'משה' שבדור, ו'אנשי משה' הם שיכניעו את ה'עמלק', המנסה לקרר את קדושת התורה.

למען הנחשלים

על הפסוק "ויזנב בך כל הנחשלים אחריך" (דברים כה, יח) אומרים חז"ל "אלו שהענן פולטן", היינו הרשעים. ובכל זאת שלח משה רבנו את יהושע להילחם בעמלק ולהגן אפילו על הרשעים. (חתם סופר)

מונע לקבלת התורה

במלחמה עם פרעה נאמר 'ה' יילחם לכם" ואילו במלחמת עמלק נאמר "צא הילחם בעמלק". כי פרעה לא מנע את בני ישראל מההליכה להר סיני. הוא בא מאחוריהם, ולכן ה' נלחם בו. אך עמלק ביקש לעכב את הליכתם להר סיני, ובשעה שיש מונע ומעכב לקבלת התורה, יש לצאת למלחמה בו, כדי לבטלו.

כוח נצחי

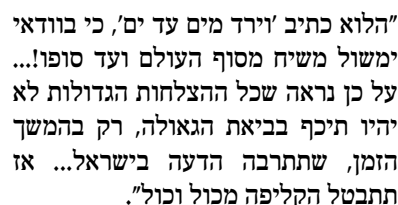
"והיה כאשר ירים משה ידו" (שמות יז, א). לא נאמר 'כאשר הרים' אלא 'כאשר ירים', בלשון עתיד. לומר לך שבכל דור ודור, כאשר ירים משה את ידו, היינו כוח התורה, כי אז וגבר ישראל, ואם לאו – וגבר עמלק חלילה.

שִׁיר הַדָּשׁ. חז"ל מדייקים (ילקוט שמעוני יחזקאל רמז שפג) בלשון השירה שמישה רבנו שר עם בני ישראל אחרי קריעת ים סוף, שהיא נקראת 'שירה' בלשון נקבה, ואילו לעתיד לבוא תיאמר השירה בלשון זכר: "שִׁירוּ לַה' שִׁיר הַדָּשׁ, תהלתו בקהל חסידים".

וכך הם אומרים: "עתיד הקב"ה להשים אתכם נוחלים מסוף העולם ועד סופו... נמשלו ישראל כנקבה - מה נקבה נוטלת עישור מבית אביה [=מעשר לנדוניה], כך תפשו ישראל ארץ שבעה עממין, שהיא עישור של שבעים אומות. ולפי שירשו כנקבה, לפיכך אמרו שירה כנקבה, 'אָז יֵשִׁיר מִלְּשָׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לָהּ' וַיֹּאמְרוּ לְאָמֹר; אבל לעתיד לבוא, שהם יורשים כזכר [כלומר, יורשים הכול], דכתיב: 'מִפְּאֵת קֳדִים עַד פֶּאֶת יָם',

"הלוא כתיב 'יירד מים עד ים', כי בוודאי ימשול משיח מסוף העולם ועד סופו!... על כן נראה שכל ההצלחות הגדולות לא יהיו תיכף בביאת הגאולה, רק בהמשך הזמן, שתתרבה הדעה בישראל... אז תבטל הקליפה מכול וכול".

בן 42, תושב ירושלים

עובד בשירות בתי
הסוהר, מחלק את
'שיחת השבוע'
בשכונות בקעה
ותלפיות

סדרקו לקריאת העלון או חפשו 'שיחת השבוע לקריאה'.
 בבעלות סמלית תוכלו להזמין מארז עלונים מודפס להפצה, לאיסוף דרך בית חב"ד המקומי. אתר 'חב"ד ישראל' / זיכוי הרבים 'עלוני שיחת השבוע להפצה'.

מכון
קדושת האות
חידוש ותיקון ספרי תורה ישנים

קונה ספרי תורה פסולים
(גם מיועדים לגניזה)

חיים (נוסק מורשה)
054-3175116
kdushathaot@gmail.com

וכן רוכשים כלי כסף,
כתרים, רימונים ועוד

תשלום הוגן

077.444.7777

basad.co.il

צריך לעשות הכל שיהיה בסדר
גפן
כל כוונתם, כוונתכם

בריאות | פנסיה | ביטוח חיים | ביטוח נסיעות לחו"ל | משכנתא | דירה | רכב

משכנתא לא ממחזרים
עד שמבינים
כמה כסף
הולך לפח

מנקים ריביות מיותרות
מקטינים החזרים חודשיים

ממחזרים משכנתא

עס יוזט נחמץ שבתות אונד

רק ב-3,900

וְחוֹסְכִים עֲשֻׁרוֹת עַד מֵאוֹת אֲלָפִים

**מבצע
לזמן
מוגבל!**

יוסף מנחם 41 שנות ניסיון כבנקאי בכיר לשעבר
מומחה שמדבר את השפה הבנקאית עבורכם

יוסף מנחם משכנתאות
מנחם 'מנחם' משכנתאות
WWW.A-MENACHEM.CO.UK

מנקים החזרים מיותרים
חייגו עכשיו לשיחת ייעוץ ללא עלות:
054-8662-942
הזדוּרוּ למהפּס! המבצע בתוקף לזמן מוגבל!

המחירים לא כוללים מע"מ

התחברתי לעלון כשהייתי מאושפז
לפרק זמן במרכז הרפואי שיבא. חילקו
אותו שם מדי שבוע; התחלתי לקרוא אותו
והתאהבתי בו. בעקבות זאת החלטתי
להביא אותו לבתי כנסת באזור מגוריי,
שמשום מה העלון לא הגיע אליהם.

התחלתי להפיץ 30 עולנים בשבוע, ועכשיו אני ברוך השם מצליח להפיץ לפחות 150. כיום אם חס וחלילה אני ממפסס בית כנסת, אנשים באים אליי בטענות: "מה קרה? למה לא הבאת? תביא יותר!".

בחדושים האחרונים התעצם בי הרצון להפיץ את העלוניים, לעילוי נשמת אימי שנפטרה בסוף חודש תשרי. זו זכות עצומה בעבורי לעשות את החלוקה הזאת.

מעשה שהיה

מנדי שייקביץ

חלום בין מירון להר הזיתים

שמונה בבוקר, יום קיץ חם, כמה חודשים אחרי מלחמת ששת הימים. קבוצת בני מושבים הייתה אמורה לאסוף אותו ממרומי הר מירון, בדרך לבחינת אפשרות התיישבות בהר חזון. הדקות חולפות והרכב אינו מגיע. יוסף הגלילי, מייסד המושב מירון, מהפעילים הבולטים בקבר רבי שמעון בר-יוחאי, ויו"ר אגודת הכנסת האורחים במקום, החליט לנוח מעט בחדרו שבחצר רשב"י. מרוב עייפות שקע בתרדמה, וחלם חלום מטלטל.

בחלומו היה במחסן הכלים של מוסד הכנסת האורחים. סביבו ערימות גרוטאות ושברי כלים. בעודו מתכוופף להרים את אחד השברים, נפל מכיסו עט פרקר יוקרתי. הוא ניסה להרימו, אך ככל שקרב אליו, חמק ממנו העט שוב ושוב.

כמעט התייאש, ואז הבחין בספר בעל כריכה נאה בין הגרוטאות. אלא שככל שניסה להתקרב אליו, התרחק הספר ושקע בין הגרוטאות. הוא גמר בליבו שלא להשאיר את הספר שם, ולאחר מאמץ רב הצליח להגיע אליו.

ואז נדהם. זה לא היה ספר אלא מצבת אבן מרובעת וכבדה, מצבת קברו של הרש"ש, רבי שלום שרעבי, ששימש ראש ישיבת המקובלים בית אל (נסתלק ב' בשבט תקל"ז).

בחלומו תמה מה למצבת הרש"ש במחסן גרוטאות בחצר הרשב"י, בשעה שמקום קבורתו בהר הזיתים? מתוך הפליאה הקיץ יוסף לקול נקישות בדלת.

שליח הגיע לקרוא לו לנסוע להר חזון. הוא אמר לו שבשל תקלה בדרך התבקש להמתין במירון לקבוצה. כדי להעביר את הזמן ניגש יוסף לארון הספרים להוציא ספר אקראי. להפתעתו גילה כי זה הספר 'אור השמש', העוסק בדמותו של הרש"ש.

במהלך ההמתנה הוסיף לעיין בספר, מהרהר בסמיכות המופלאה שבין החלום לספר שזימנה לו ההשגחה. בהמשך היום הסיור התקיים, ותוצאותיו המוצלחות היו הקמת המושב חזון במרומי ההר.

חלפו כמה שבועות. בהושענא רבה יצא יוסף עם חבר לירושלים, להתפלל בכותל המערבי. כשלא נמצאה חניה סמוכה, החנו את הרכב לצד הכביש החוצה את הר הזיתים. אחרי התפילה בכותל עצר יוסף לתפילה קצרה בקבר 'אור החיים' הקדוש.

החלום והציור. יוסף הגלילי בימי שירותו הצבאי וציון רבי שלום שרעבי

ככל שניסה להתקרב אל הספר, התרחק הספר ושקע בין הגרוטאות. הוא גמר בליבו שלא להשאיר שם, ולאחר מאמץ רב הצליח להגיע אליו

כשהלך לאורך הגדר הבחין לפתע במצבת אבן שהייתה מוכרת לו מאוד. הוא התקרב וליבו החסיר פעימה. זו הייתה מצבת קברו של הרש"ש. מעולם לא ביקר שם קודם לכן, אך את המצבה הזאת ראה בבירור בחלומו. צורתה תאמה בדיוק ל'ספר' העבה שראה בחלומו.

התברר כי הירדנים הרחיבו את הכביש על חשבון הקברים, אך כשהגיעו לשורת קברו של הרש"ש עצרו, והקימו במקום גדר חדשה. הגילוי

הרעיש את יוסף.

בדרכו לרכב גלגל כמה אבנים, כדי לעלות מעל הגדר, ולפתע מצא פתק תחתיהן. הוא תחב אותו לכיסו ובנסיעה עיין בו. זה היה דף ובו רשימת קברי הצדיקים הקבורים בחלקה זו. נראה שכתב אותו הקבלן שמונה לשפץ את הקברים.

לצד שמו של הרש"ש נרשמה פסקה קצרה שאמר סמוך לפטירתו: "על כל צרה שלא תבוא, תבואו ותתפללו על קברי. והנני מבטיח לכם, שאם תתפללו בלב שלם על קברי - תפילתכם תקובל ברצון ולא תשוב ריקם".

יוסף חש שלפתק הזה עדיין מחכה תפקיד, והוא שמר אותו בנרתיק תעודת הזהות שלו.

זמן מה לאחר מכן, בשובו מתפילה שחרית בהנף החמה, צלצל הטלפון בביתו. מעברו השני של הקו היה אחד התומכים הגדולים בהכנסת האורחים, שביקש למסור את כספי מעשרותיו. הם קבעו להיפגש בירושלים.

כשנפגשו בשעה מוקדמת באותו יום אמר לו התורם: "יש לי משפט חשוב היום ואבקש שתתפלל בעבורי". "מתי יתקיים המשפט?", שאל יוסף. "באחת-עשרה", השיב התורם. "אם כן, מדוע הקדמת כל-כך?", תהה יוסף.

התורם השיב שבכוונתו לעלות תחילה להר הזיתים להתפלל בקבר 'אור החיים' הקדוש. האיש הושיט לו סכום כסף נכבד, ויוסף הוציא מכיסו את תעודת הזהות כדי לשמור בנרתיקה את הכסף.

כשפתח את הנרתיק, נשר הפתק שמצא ליד קבר הרש"ש. ואז צץ במוחו רעיון. "מאחר שאתה כבר שם", אמר לתורם, "לך עוד כמה צעדים, וסמוך לגדר תמצא את קברו של הרש"ש. אמור שם פרקי תהילים, וצרף את בקשתך. יש קבלה מהצדיק, שתפילה על קברו לא תשוב ריקם".

האיש הבטיח לעשות כן. לא חלפו ימים רבים והשניים נפגשו שוב. פניו של האיש זרחו. "הצדק יצא לאור. זכיתי במשפט!", בשר.

מתוך הודיה לה' תרם סכום נוסף לטובת הכנסת האורחים במירון. ואילו יוסף ראה בכך אות משמיים שזכות הצדיקים קיימת ועומדת לעד.

(על פי ספרו של גלילי, 'איש מירון')

הכי טעים, הכי אותנטי

'שאבעס שוק' במסעדה היהודית

יריד אוכל ענק עם מגוון מאכלי שבת אותנטיים מכל הסוגים והעדות

רח' מצדה 12, בני ברק | 03-5789999

אפיקים

טכנולוגיית מים מתקדמת

היום שלי מתחיל
ב... כוס מים!

לפני שאתם רצים לעוד כוס קפה כדי
להתעורר, פשוט תשתו מים. שתייה
מספקת היא המפתח לעירנות טבעית,
חיוניות וריכוז לאורך כל היום.

התקדמו לנועם 2 עם טכנולוגיית שבת
למהדרין, ותיהנו משפע מים חמים וקרים.
יותר מים. יותר בריאות. יותר נועם.

מוקד הזמנות:

077-230-4757

עם הרב ברוך ליפקין
מנהל בית חב"ד במרחביה

רציתי לשאול

איך מבחינים בין ביטחון
אמיתי בקב"ה לבין הסרת
אחריות בכסות האמירה
'ה' יעזור'?

האדם מצווה
לפעול על-פי דרכי
הטבע ולא לסמוך על
הנס. אם על-פי דרכי
הטבע נדרש ממנו
לעשות פעולה, אין
הוא רשאי להימנע

ממנה בטענה שהוא בוטח בקב"ה, מכיוון
שבכך הוא כביכול מאלץ את הבורא
לחולל נס, ואין זה רצון הבורא. הר"ן
(בדרשותיו, דרוש שמיני) כותב: "חפץ ה'
יתברך לקיים מנהגו של עולם ככל מה
דאפשר, והטבע יקר בעיניו, לא ישנהו
אלא לצורך הכרחי".

מקומו של הביטחון הוא אחרי שהאדם
עושה את העשייה ואת ההשתדלות
הנדרשות ממנו, ואז הוא בוטח בקב"ה

האכלת בעלי-חיים

הלכה למעשה

הרב שמעון גדסי
שליח באפקה ת"א, ראש כולל 'שמן למאור'

שאלה: האם מותר
להאכיל בעלי-חיים בלחם,
והאם מותר להאכיל
חתולי רחוב בשבת?

תשובה: בעלי-חיים הניזונים בידי
האדם יש להקדים להאכילם קודם
אכילת האדם, כפי שנאמר "וַיִּנְתֵּנִי עֶשֶׂב
בְּשֶׁדֶךְ לְבֶהֱמָתְךָ", ורק לאחר מכן "וְאֶכְלֶתָ
וְשִׂבְעָתָה" (דברים יא, טו). בזה האכילה שונה
משתייה, שבה האדם קודם, כפי שמצינו
ברבקה שאמרה "שֵׁתָה וְגַם גְּמִלְךָ אֶשְׁקֶה"
(בראשית כד, יד).

אין מאכילים מאכל אדם לבעלי-חיים,
משני טעמים: (א) משום ביזוי אוכלין,
שנראה כמי שבוטח בטובה שהקב"ה
השפיע בעולם. (ב) משום שחסה התורה
על ממונם של ישראל.

באופנים שלהלן כתבו הפוסקים
להתיר האכלת מאכל אדם לבהמה: (א)
כשמוכרחים לעשות כן שלא יחלה בעל-
החיים או ימות. (ב) כשנדרשים טרחה

מרובה או ממון רב להשיג לבעל-החיים
מזון מיוחד. (ג) כשמאכילם את שיירי
מאכלו המיועד להיזרק לאשפה.

גם חתיכות לחם שאינן עומדות
לאכילה מותר לפזרן ולהאכילן לבעלי-
חיים או לשרותן במים בעבורם (חוץ
מחתיכת הלחם שבירכו עליה 'המוציא'),
אלא שיש להיזהר שלא לזרוק דרך ביזיון
או במקום דריסת רגלי אדם, מפני שקשה
לעניות.

בשבת התירו חכמים רק האכלת בעלי-
חיים הניזונים בידי האדם, אך לא את מי
שאינן מזונותיהם תלויים באדם. בשבת
שירה יש שנהגו להאכיל את הציפורים,
זכר לכך שבקריעת ים סוף האכילו
הילדים את הציפורים מפירות האילנות
שצמחו בים, והציפורים הצטרפו לשירת
בני ישראל. מנהג זה מיוחס למהר"ל
מפראג. ואולם אדמו"ר הזקן כתב בשולחן
ערוך שלו שאין נכון לנהוג בכך, משום
שאין מזונותיהם תלויים באדם.

מקורות: תענית כב. שו"ע אדה"ז סי' קצ"ט, קפ
ס"ה, שד"ח סי' זח. שו"ע סי' קעא. משנ"ב ס"ק יא. פסקי
תשובות שם ס"ק ח. התועודיות תש"ט ח"ב עמ' 220.

51

עוזי קפלון

תקציר: באישון לילה, על אחד הגגות בירושלים, מנסה סעיד לשכנע את שניאור לטעם מן ה'מים' שברשותו. הוא אינו יודע ששניאור יודע מה טיבם של המים הללו

הבקבוק הירק

אתה לא יודע שאצלנו מקפידים לברך ברכה לכיוון הכתל המערבי?"

*

הלכה זו הוראת שעה היתה, כמובן, ונבראה לשעתה, אבל אני לא חפיתי לתגובתו. הפניתי באחת את פני לכיוון הר הבית ואת גבי לסעיד, כך שהוא לא יכול היה לראות במעשי באותן שניות, פתחתי את הבקבוק במהירות, נשענתי על גדר הגג וברכתי בקול: "ברוך הגומל לחיבים טובות שגמלני טוב!"

זהו! הרבצתי לגימה הגונה הישר למדרכה שמתחת, ותכף סגרתי את הבקבוק והסתובבתי בחזרה. "תודה רבה!", אמרתי בקול מוזר, בעוד סעיד נועץ בי מבט מתוח, ואז קרסתי על מקומי ונשכבתי על הגג. "אני קצת עייף", מלמלתי ומיד עצמתי עינים ו... 'נרדמתי' קשות.

"ואללה, הכנסת אורחים יפה!", שמעתי ממש בסמוך אלי את סעיד מתפקע מצחוק נצחון. "זה יהוד קטן ראשון. אחת... זה חמור טוב, זה טוב בשביל פילים ובשביל הרבה יהודים קטנים!"

איזה צחוק מרשע זה היה... ברור... הייתי חייב להשתלט בכל פוח על הצמרמרת שחלפה בגוי,

כדי שאכן אראה הלום שינה מחלט, כמצפה ממני ברנעים אלה.

מוחי פעל בקדחתנות. עכשו צריה רק להתפלל חזק לשני דברים. אלף, שסעיד עצמו ישכב כבר וירדם. ב"ת, שאצליח למצא את הבקבוק שלי, שאותו סעיד העלים ממני...

ברוך השם, בשעה טובה ומצלחת, נשכב סוף סוף גם סעיד עצמו על מצע השקים הישנים. לא חלף זמן רב וקול נחירתו נסר באויר הצח, ואני קמתי לאט, לרגל המלאכה אשר לפני ולרגל הילדים, ילדי ירושלים, העומדים להציל בעזרת השם!

לפי דפק במהירות עצומה, אבל התקדמתי מילימטר לדקה. כליך פחדתי שיתעוררו! אוה! הנה הבקבוק שלי, מחבא תחת קצה אחד השקים. בלחש ברכתי 'שהכל' ושתייתי מעט, כי באמת הייתי צמא וגם מפני שהייתי חייב לרוקן מעט מים בשביל להכין מקום ל... נכון! בשביל הנוזל מן הבקבוק הירק...

המשך יבוא

"זה בסדר", מהרתי להתחמק, "אמרתי לך, יש לי מים משלי" והצבעתי על ה..."

"הי! איפה הבקבוק שלי?!", פלטתי בתדהמה. מבט אחד על סעיד הבהיר לי שגם הוא אינו טפש מחלט. הוא גחך. "נו, נראה שזה נפל איפה שהוא למטה. אבל מה זה משנה, 'תפדל' הנה המים שלי, שנה כמה שאמה רוצה!", והוא דחף לי את הבקבוק הירק שלו לידיים...

"רגע אחד, סעיד!", שניתי נושא בבהילות,

"אתה יודע שאם תמלא עכשו את הבלוני ותפריח אותם עכשו, כשכל הילדים ישנים, הם לא יחזיקו מעמד עד הבקר. הרי האויר בורח לאט לאט. עדיף שנעשה את זה מחר בבקר וזהו!"

סעיד התבונן בי ממשכות. "שמע", החליט לבסוף, "אתה צודק. עכשו באמת אין טעם. אבל אני לא נוטש משימה באמצע! ככה אני תמיד, מאז שנולדתי. אני נשאר הלילה פה, על הגג הזה! אישן על הגג ואתעורר בבקר להמשך המשימה. אבל אתה, אם אתה רוצה ללכת, אין בעיה! תודה רבה על כל העזרה ואם תהיה פה מחר שוב בשבע בבקר, תוכל לעזר לי למלא את האויר החם ולשגר. רק בקשה אחת יש לי אליך: אצלנו הערבים מקפידים מאוד על הכנסת אורחים. אם אני מציע לך לשתות, זה לא פה שאמה לא שותה. סעיד עלול להעלב..."

זה היה יותר מאשר שמץ של איום. לא היתה לי ברירה. לקחתי מידו את הבקבוק ובצעד מהיר התרחקתי ממנו לכיוון שפת הגג. "לאן אתה הולך?!", נזעק סעיד בחרדה ואני השבתי לו בניחוח: "מה,

פרשה מי יודע

העם מאמין

שאלה: בני ישראל פחדו בשראו את המצרים רודפים אחריהם. הקדוש ברוך הוא אמר למשה: "מה תצעק אלי? דבר אל בני ישראל ויסעו". מה צעק משה אל הבורא?

תשובה: רש"י מסביר שמשה התפלל להצלת העם. הקדוש ברוך הוא ענה לו שבעת צרה כזאת אין זה הזמן להאריך בתפלה, אלא יש לפעל ולהתקדם. הספורנו מפרש שצעקתו של משה לא היתה מפחד המצרים המתקדמים, אלא ועקת כאב על חסר האמונה של בני ישראל, שהתלוננו "המבלי אין קברים במצרים". על כך ענה לו הבורא: "דבר אל בני ישראל ויסעו" – אל תפקפק באמונתם; פקוד עליהם להכנס לים, ותראה שאכן יעשו זאת.

שאלה: אחרי יציאת מצרים בני ישראל הלכו גם ביום וגם בלילה. מדוע?

תשובה: הרשב"ם מסביר שהם הלכו גם ביום וגם בלילה, כדי שפרעה יקלט שהם אכן בורחים ולא יחזור למצרים, ויתפתה לרדף אחריהם, וכך בסופו של דבר המצרים יטבעו בים סוף. לעמיתו, רבנו בחיי מפרש שבני ישראל הלכו במהירות וכלי הפסקה מרב צפייה ותשוקה לקבל את התורה. הדבר רמז במילים "ללכת יומם ולילה" – כהכנה לתורה הקדושה, שעליה נאמר: "והיגית בו יומם ולילה".

שאלה: בזכות מה זכו בני ישראל שהמים התייבשו כמו חומה "מימינם ומשמאלם"?

תשובה: חכמינו זכרונם לברכה מגלים שהנס קרה בזכות ילדי ישראל, שהיו הראשונים לזהות את הבורא בקריעת ים סוף. אך כיצד ידעו זאת הילדים? הרבי מליובאוויטש מסביר שזה היה פרי החנוכה היהודי שקבלו, חנוכה שהעניק להם גאון יהודית ואמונה איתנה, שבזכותו זכה כל העם לגם הגדול.

מה רבו מעשיה'ה

שוקולד על עצים

שוקולד שצומח על עצ - זה נראה כמו תאור של ימות המשיח. אבל השוקולד שכלנו אוהבים באמת מתחיל את חייו כפרי על עצ טרופי מיוחד, ששמו עצ הקקאו.

לפני אלפי שנים בני אדם שחיו ביערות הגשם הטרופיים במרכז אמריקה נסו לטעם מפרות עצ ששמו קקאו. זה עצ מפנק, שקוקק להרבה חם, צל ולחות כדי לגדל.

הפרות שלו גדולים ואדמים, או צהובים, בצורה של כדור פוטבול. הם צומחים על גזע העץ עצמו ולא על ענפים. בתוך הפרי, מאחורי קלפה קשה, מסתתרים עשרות זרעים בצבע ורד, שנקראים 'פולי קקאו'. לפרות עצמם טעם מר ואף חמוץ.

הילידים הקדומים של אמריקה היו מכינים מהפולים משקה מר, שנחשב תרופה לכאבי בטן. הם הוסיפו לו פלפל חריף.

השוקולד התגלה לעולם הרחב לפני כחמש מאות שנה, ועברו עוד שנים רבות עד שלמדו ליצר ממנו את טבלות השוקולד.

איך הופכים את תרמילי הקקאו לשוקולד? קדם כל מפרדים אותם מהצפה הלבנה, ומניחים אותם לתסיסה. אחר כך קולים את התרמילים, טוחנים אותם תוך כדי חמום עדין, ומתקבל נוזל סמיך.

הנוזל הזה, ששמו 'ליקור קקאו', מעבר למכונה ובה גלילים כבדים, שמועכים את השוקולד שוב ושוב, עד שקל הגרגירים הקטנים של השוקולד נשחקים, ומתקבל שוקולד חלק, קטיפתי ומבריק.

אפשרות נוספת היא להכניס את הליקור למכש, שמוחץ את הנוזל עד שהשמן נפרד מהגרגירים היבשים. מהשמן הנוזלי, הנקרא חמאת קקאו, מכינים שוקולד לבן, ומהאבקה - אבקת קקאו, בעבור השקו שלכם.

מאת: דניאל גורדון
איור: מרדכי איזנשטט

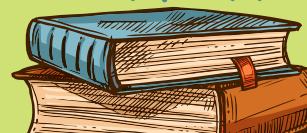
תקציר: היהודי מספר למושל החדש על חייו של סטפנוס העשיר, סוחר העצים, שהתגורר באן בעבר והיה מחביא את אוצרותיו במרתף ארמונו המפואר.

המשורר: בוא

הלכה בשבוע

ביום חל, כשפורסים מהלחם, ראוי לפרס פרוסה קטנה, כדי שלא להראות רעבתנים. אבל בשבת מצוה לפרס פרוסה גדולה, שתספק לכל הסעודה, כדי להראות את חביבות סעודת השבת.

חיים יהודיים

מנחם כהן

הכירו את איש האפרסמון

תעודת זהות: גיא ארליך, בן 55, תושב קיבוץ אלמוג בצפון ים המלח. נולד בירושלים, היה עיתונאי ויוזם חברתי. הקים מרכז מחקר ופיתוח לצמחי מרפא מהמקרא ומהמדבר. מגדל את מטע האפרסמון העתיק הגדול בעולם, לצד עשרות מיני מור ולבונה – סממני הקטורת ששימשו בבית המקדש.

הגשמה: כשבאנו לכאן, כולם אמרו לי לגדל תמרים. זה בטוח ויציב. ואני מגדל 'אפרסמונים' ומגוון צמחים וזנים של מור ולבונה. ככה זה כשאתה הולך אחרי מה שמרגיש לך נכון, גם אם הוא לא הגיוני על הנייר ולא ממש משתלם כלכלית.

גילוי: הכול התחיל בטיול משפחתי בעינות צוקים. שם, בין המים למדבר, הבנתי שאני רוצה להחזיר לחיים משהו שהיה פה אלף שנה ונעלם. האפרסמון. מכרנו את הדירה בירושלים, לקחנו סיכון גדול, והתחלנו מאפס. לא ידעתי אז כמה ארוכה תהיה הדרך.

יקר: האפרסמון שאני מגדל איננו הפרי הכתום המוכר. זה צמח אחר לגמרי. בתקופת המקרא קראו לו צורי, ובלשון המשנה – אפרסמון. ממנו הפיקו את הבושם היקר ביותר בעולם העתיק. רק מלכים יכלו להרשות אותו לעצמם, או אנשים אמידים מאוד.

זיהוי: הזיהוי של האפרסמון הקדום אינו ודאי. יש שתי גרסאות של צמחים שמתמודדים על השם. אני מסתמך על מחקרים המזהים את הצמח שאני מגדל עם האפרסמון מימי המשנה. רוב החוקרים תומכים בזיהוי הזה. בכל מקרה אנחנו קרובים. כל שנה אנחנו מבינים עוד משהו.

מטע: כיום אני מגדל את המטע הגדול בעולם של הצמח, לצד שמונה מיני לבונה ושלושים וחמישה מיני מור. מלווה אותי ההכרה שאני לא מגדל צמח שגרתי, אלא מחזיר משהו יהודי

גיא ארליך, האיש שמנסה להחזיר לחיים את הצמחים האבודים של ימי המשנה, ולשחזר את הריח שנעלם, מספר איך הצמחים הם אלה שמחברים אותו לשורשים

גיא במטע. "המטע הגדול בעולם של הצמח" (צילום: אלכס ליבק)

בירור הלכתי ומדעי בעקבות שמן האפרסמון

שורשי, עתיק, שהיה חלק מהקטורת בבית המקדש.

בשמים: בעולם הקדום בני-אדם לא התקלחו כל יום ולא החליפו בגדים לעיתים תכופות. ביוב זרם ברחובות. להבדיל, בבית המקדש, היו ריחות של קרבנות. ריח הקטורת היה מאזן

את הריחות האחרים. הצורי, האפרסמון, הוא הראשון בסממני הקטורת. אלף שנה הוא גדל כאן, עד שנעלם עם נפילת האימפריה הרומית והכיבוש המוסלמי.

אמונה: היו רגעים של ייאוש במהלך שנות גידול הצמחים. אבל הייתה לי תחושת ייעוד. הצמחים האלה חיברו אותי לשורשים שלי. בזכותם גיליתי על עצמי שאני מאמין. אני רואה ניסים קטנים בדרך.

מפגש: אנשים מכל המגזרים באים לבקר, מריחים ומתרגשים. זה נותן לי כוח. אני רואה את ההתרגשות בעיניים שלהם. הם מבינים שהם עומדים מול צמח שהיה חלק מהזהות של העם היהודי. זה מחבר אותם, וכאמור, מחבר גם אותי.

מדבר: רוב היום אני בשטח, באזור החם ביותר, חמישים מעלות בצל. אבל זה ביתי. אני הולך בין השורות, בודק כל עץ. זה לא צמח אחד, זו נבחרת שלמה. מור, לבונה, אפרסמון. כל אחד מהם מספר סיפור של עם, של מסורת, של רפואה עתיקה. אלה חיי.

שאלה: אילו יכולתי לשאול את מגדלי האפרסמון המקוריים שאלה אחת, הייתי שואל על הזיהוי המדויק. אבל האמונה נותנת לי כוח להמשיך, גם בלי תשובה מוחלטת.

חלום: החלום שלי הוא להקים מרכז מחקר ענק לצמחי המדבר: רפואה, היסטוריה, רוח, מורשת. מקום שילמד את הסיפור של העם שלנו דרך הצמחים. אפשר להתקדם יותר מהר, אבל יש צווארי בקבוק. ואנצל את הבמה לומר שאשמח שעוד אנשים ייתנו כתף למשימת הצמחים שלי, כי בסופו של דבר אני אדם אחד. ערב ט"ו בשבט זה הזמן שלנו לתת יד לשורשים שלנו, תרתי משמע.

כסדר

צינור המלח הנחצץ המקובל בנ"י מתוך מדבש עירי

אלפי ישראל קובעים שעור בלימוד החומר הקדוש עם פירוש מתוך מדבש וזוכים להבין ולהמתין את חידושים

1800.350.330

תנאים מיוחדים!

מוקד הזמנות מתוגבר בימי ההילולא

הימים שבין

23 כרכים 3 שומעים

את השיעור שלך בזוהר!

תכתיק

רפיוש הנפלא שנתקבל בבלי רמב"ם שורא